

ΕΒΡΑΪΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ελληνική Έκδοση του Εβραϊκού Μουσείου της Ελλάδος

newsletter

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ - ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2010

58

Ο φετινός εορτασμός της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων είχε ιδιαίτερη σημασία για το Ε.Μ.Ε., καθώς το Ελληνικό Τμήμα του ICOM αποφάσισε να απονεμίσει τον τίτλο «Τιμώμενο Μουσείο για το 2010» στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, αναγνωρίζοντας το διαπολιτισμικό του έργο. Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (International Council Of Museums - ICOM), επιθυμώντας να αναδείξει τον ρόλο των μουσείων στη σύγχρονη κοινωνία, καθιέρωσε -από το 1977- τη 18η Μαΐου ως Διεθνή Ημέρα Μουσείων.

Το μήνυμα της φετινής επετείου είναι «να γίνουν τα μουσεία φορείς πολιτισμικών ανταλλαγών προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, με σκοπό την ανάπτυξη της μόρφωσης, την αμοιβαία κατανόηση και τη συνεργασία μεταξύ των λαών». Το ICOM, στην προσπάθειά του να ανταποκριθεί στο παραπάνω μήνυμα, επέλεξε για τον εορτασμό του 2010 το θέμα «Μουσεία για την Κοινωνική Αρμονία». Με την επιλογή της θεματικής αυτής το ICOM επιθυμεί να καταδείξει τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραματίζουν τα μουσεία στη διαφύλαξη της πολιτιστικής πολυμορφίας και της βιο-ποικιλότητας ως κοινής παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Το μέλλον της ανθρωπότητας είναι συνυ-

Το ICOM ανακηρύσσει το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος «Τιμώμενο Μουσείο για το 2010»

φασμένο με την περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική αειφορία. Τα μουσεία μπορούν να συμβάλλουν στην αρμονική συνύπαρξη προωθώντας τον αμοιβαίο σεβασμό, τη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών ομάδων, λαών και πολιτισμών.

Την Τρίτη 18 Μαΐου η είσοδος σε όλα τα μουσεία ήταν ελεύθερη, ενώ η κεντρική εκδήλωση του εορτασμού πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στο Μουσείο Μπενάκη -

Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης. Ανάμεσα στους ομιλητές της ξεχωριστής εκείνης βραδιάς ήταν και η δ/ντρια του Ε.Μ.Ε. Ζανέτι Μπαττινού, η οποία μίλησε συνοπτικά για τις δράσεις του Μουσείου πάνω σε διαπολιτισμικά θέματα. Ειδικότερα, αφού αναφέρθηκε στην ιστορία του, στη μόνιμη συλλογή, τις περιοδικές εκθέσεις και το ερευνητικό έργο του Μουσείου, επικεντρώθηκε στα διαπολιτισμικά εκπαιδευτικά του προγράμματα.

Το ICOM ανακηρύσσει το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδας «Τιμώμενο Μουσείο για το 2010»

Τόνισε χαρακτηριστικά ότι το Ε.Μ.Ε. είναι, ίσως, το πρώτο μουσείο που ιδρύθηκε στην Ελλάδα για να παρουσιάσει μια ξεχωριστή θρησκευτική κοινότητα, ενώ είναι το μοναδικό που διοργανώνει σε συστηματική βάση σεμινάρια για τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος στη χώρα μας.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Ε.Μ.Ε. αναπτύσσει δράσεις και προγράμματα που προκρίνουν την ευαισθητοποίηση των πολιτών, και ιδίως των

Σχόλια Επισκεπτών

Υπέροχο! Έμαθα πράγματα που δεν μπορούσα να φανταστώ! Συγκινούμαστε όταν βλέπουμε τέτοιου είδους προσπάθειες! Συγχαρητήρια! Σας ευχαριστούμε που μας δίνετε τη δυνατότητα να πλησιάσουμε τις παραδόσεις και την κουλτούρα σας! Συνεχίστε την καλή προσπάθεια!

νεαρών επισκεπτών, σε θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα και η σημασία της αλληλοκατανόησης και της αποδοχής της διαφορετικότητας του «Άλλου».

Τέλος, αναφέρθηκε σε τρία από τα διαπολιτισμικά προγράμματα που προσφέρει το Μουσείο: «Το Καντίλι», «Πέσαχ και Πάσχα» και «Ιερά Βι-

βλία: Τορά, Κοράνι, Ευαγγέλιο», ενώ δεν παρέλειψε να κάνει λόγο και για το νεοσύστατο Δίκτυο Μουσείων

Το ICOM ανακηρύσσει το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος «Τιμώμενο Μουσείο για το 2010»

4

5

1. Από την εκδήλωση του ICOM στον προαύλιο χώρο του Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης
2. Στιγμιότυπο από τις ομαδικές ξεναγήσεις στο Ε.Μ.Ε., που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο του εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων
- 3, 7, 8. Στιγμιότυπα από τη γιορτή που πραγματοποιήθηκε με παραδοσιακή μουσική και εδέσματα στον πεζόδρομο της οδού Μελιδώνη, με την υποστήριξη της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών
4. Η δ/τρια του Ε.Μ.Ε. κατά την ομιλία της
5. Το πάνελ των ομιλητών
6. Η δ/τρια του Ε.Μ.Ε. με τον πρόεδρο της Ι.Κ. Αθηνών και τον πρόεδρο του Δ.Σ. του Μουσείου

και Πολιτιστικών Φορέων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας, μια πρωτοβουλία που στοχεύει ακριβώς στην αρμονική συνύπαρξη και συνεργασία των μουσείων.

Μετά το πέρας των ομιλιών ακολούθησε γιορτή με μουσική εκδήλωση και παραδοσιακά εδέσματα στον πεζόδρομο της οδού Μελιδώνη, με την υποστήριξη της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών, ενώ την Τετάρτη 19 Μαΐου το Ε.Μ.Ε., στο πλαίσιο του εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, πραγματοποίησε -ανά μία ώρα- δωρεάν ξεναγήσεις για το κοινό στη μόνιμη έκθεσή του.

6

7

8

3

Το 5ο Σεμινάριο του Ε.Μ.Ε. για Εκπαιδευτικούς «Διδάσκοντας για το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα»

Εισαγωγή

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος έχει ήδη οργανώσει και υλοποιήσει τέσσερα σεμινάρια για δασκάλους και καθηγητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και μουσειοπαιδαγωγούς, με θέμα «Διδάσκοντας για το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα», τρία εκ των οποίων πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα (2004, 2006, 2007), ενώ ένα διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη (2005). Στα σεμινάρια συμμετείχαν πλήθος εκπαιδευτικών, αλλά και εκπρόσωποι υπουργείων, οργανισμών και φορέων, καθώς και ενδιαφερόμενοι ιδιώτες, ενώ οι εργασίες τους κρίθηκαν άκρως εποικοδομητικές και στέφθηκαν από απόλυτη επιτυχία.

Γενικό Πλαίσιο

Το πέμπτο εκπαιδευτικό σεμινάριο του Ε.Μ.Ε. πραγματοποιήθηκε από τις 14-16 Οκτωβρίου 2009 στο ξενοδοχείο «Ηλέκτρα Παλλάς» στην Αθήνα, ενώ τελούσε -και πάλι- υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, μέσω της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς, και είχε την υποστήριξη του οργανισμού International Task Force for Holocaust Education, Remembrance and Research. Συμμετείχαν 12 ομιλητές διαφόρων ειδικοτήτων, ενώ τις εργασίες παρακολούθησαν 42 συνολικά εκπαιδευτικοί. Την πρώτη συνεδρία του σεμιναρίου -την Τετάρτη 14 Οκτωβρίου- χαιρέτισαν ο πρέσβης Αλέξανδρος Φίλωνας, εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών και επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στο International Task Force, και ο κ. Μάκης Μάτσας, πρόεδρος του Δ.Σ. του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος. Αναγνώστηκε τέλος μήνυμα της κ. Μπέρρυ Ναχμιά, προέδρου του Συλλόγου Ομήρων Ισραηλιτών Ελλάδος και εκπροσώπου των επιζώντων του Ολοκαυτώματος, η οποία δεν μπόρεσε να παρευρεθεί.

Εισηγήσεις

Η καθηγήτρια του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών **Μαρία Ευθυμίου** έκανε μια σύντομη αναδρομή στη 2.300 ετών παρουσία των εβραίων στον ελληνικό χώρο, εστιάζοντας στους ελλη-

Ο κ. Αλέξανδρος Φίλων,
εκπρόσωπος του ΥΠ.Ε.Σ.

Ο πρόεδρος του Δ.Σ.
του Ε.Μ.Ε. κ. Μάτσας

Η δ/ντρια του Ε.Μ.Ε.
κ. Μπατίνου

Στιγμιότυπα από τις συνεδρίες του σεμιναρίου

νιστικούς χρόνους και την άφιξη των ισπανοεβραίων το 1492. Περιγράφοντας το πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ ελληνικής και εβραϊκής διασποράς ανά τους αιώνες, κατέδειξε τη συνθήως αρμονική αλλά και κάποιες φορές δύσκολη συνύπαρξη των δύο λαών, καθώς και τις ιστορικές διαδικασίες μέσα από τις οποίες οι εβραίοι αναδείχθηκαν σε οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες.

Στη συνέχεια, ο ιστορικός **Ιάσωνας Χανδρινός** παρουσίασε τα γεγονότα του Ολοκαυτώματος στην Ελλάδα από την ιταλική εισβολή του 1940 μέχρι και τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, όταν οι λιγιστοί επιζήσαντες προσπαθούσαν να ξεκινήσουν εκ νέου τη ζωή τους. Με βάση φωτογραφικό υλικό και ντοκουμέντα από τη συλλογή του Ε.Μ.Ε., φώτισε πτυχές της ιστορίας άλλοτε δύσκολες, όπως η οικονομική εκμετάλλευση των περιουσιών των εκτοπισθέντων, άλλοτε ελπιδοφόρες, όπως η αυτοθυσία ανθρώπων που προσπάθησαν να διασώσουν τους εβραίους συμπολίτες τους, άλλοτε τραγικές, όπως η εξόντωση των περισσότερων κοινοτήτων, και άλλοτε ηρωικές, όπως η συμμετοχή των εβραίων στην Εθνική Αντίσταση και οι πράξεις αυτοθυσίας στα ίδια τα στρατόπεδα.

Τέλος, η νομικός εγκληματολόγος **Χαρά Γαλανού** εισήγαγε τους συμμετέχοντες στη νομική πραγματικότητα των όρων «γενοκτονία» και «εθνική κάθαρση», αναλύοντας τους λόγους για τους οποίους το Ολοκαύτωμα αποτελεί κατεξοχήν παράδειγμα γενοκτονίας.

Έθιξε επίσης το φλέγον ζήτημα της άρνησης του Ολοκαυτώματος, καταλήγοντας στο συμπέρασμα πως πρωταρχικός στόχος των αρνητών, άσχετα με το είδος και το μέγεθος της αμφισβήτησης, είναι πάντοτε η αναγνώριση ελαφρυντικών στους δράστες και, ως εκ τούτου, οφείλει να καταδικάζεται απερίφραστα.

Η πρώτη ημέρα ολοκληρώθηκε με την προβολή του ντοκιμαντέρ «Το Τραγούδι της Ζωής» του γνωστού σκηνοθέτη και παραγωγού **Τώνη Λυκουρέση**, ο οποίος κατέγραψε με διεισδυτική ματιά και ιδιαίτερη ευαισθησία την ιστορία της διάσωσης των 275 εβραίων της ιδιαίτερης πατρίδας του, της Ζακύνθου.

Τη συνεδρία της δεύτερης ημέρας άνοιξε ο καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο **Άλκης Ρήγος** με μια ενδιαφέρουσα ιστορική αναδρομή του αντισημιτισμού στην Ελλάδα. Μέσα από πληθώρα περι-

Το 5ο Σεμινάριο του Ε.Μ.Ε. για Εκπαιδευτικούς «Διδάσκοντας για το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα»

Από αριστερά, ο κ. Ι. Χανδρινός, η κ. Χ. Γαλανού και η κ. Μ. Ευθυμίου

Από αριστερά, η κ. Οντέτ Βαρών-Βασάρ, ο κ. Α. Ρήγος και η κ. Χ. Κουλούρη

στατικών που εκτείνονται στον χρόνο -από τις διδαχές του Κοσμά του Αιτωλού έως τον εμπρησμό του συνοικισμού του Κάμπελ το 1931 και το Ολοκαύτωμα-, έγινε κατανοητή η αντοχή των στερεοτύπων του «εβραίου» στον χρόνο και η διαχρονική τους αντιπαράθεση με την «καθαρή» νεοελληνική εθνική ταυτότητα.

Στη συνέχεια, η ιστορικός **Οντέτ Βαρών-Βασάρ** μίλησε για τη σημασία και τον ρόλο του Άουσβιτς στη συλλογική συνείδηση.

Πώς δηλαδή και με ποιες διεργασίες της συλλογικής μνήμης, κατά τις δεκαετίες μετά το τέλος του Πολέμου στις ευρωπαϊκές χώρες, το συγκεκριμένο στρατόπεδο έχει γίνει συνώνυμο της απόπειρας εξολόθρευσης ενός ολόκληρου λαού και γιατί η 27η Ιανουαρίου, ημέρα της απελευθέρωσής του, έχει οριστεί ως «Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος».

Κάνοντας τη διάκριση μεταξύ στρατοπέδων συγκέντρωσης και στρατοπέδων εξόντωσης, σχολίασε τη χρήση του όρου «Ολοκαύτωμα» σε αντιπαράθεση με τους όρους «Shoah» και «Γενοκτονία», ενώ επέστησε την προσοχή στην ανάγκη να μη συγχέονται οι εβραίοι με τα θύματα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου γενικώς.

Επόμενη ομιλήτρια ήταν η ιστορικός **Χριστίνα Κουλούρη**, η οποία παρουσίασε το θέμα «Ολοκαύτωμα και Εκπαίδευση». Η διδασκαλία του Ολοκαυτώματος, υπογράμμισε, είναι μια πραγματική πρόκληση για τον ιστορικό-εκπαιδευτικό, καθώς είναι συνυφασμένο με ζητήματα πολιτικής ορθότητας, εθνικής ταυτότητας, κατανόησης της ετερότητας και καταδίκης της μισαλλοδοξίας. Το πολύτιμο συμπέρασμα της ομιλίας ήταν πως το μάθημα του Ολοκαυτώματος είναι, και οφείλει να είναι, μάθημα αγωγής του πολίτη και πως επαφίεται στην επιστημονική και παιδαγωγική επάρκεια του καθηγητή -και όχι οποιουδήποτε εγχειριδίου- να μετουσιώσει τη διδασκαλία της εξόντωσης των εβραίων σε ένα ωφέλιμο αντιρατσιστικό μάθημα κατά των κάθε είδους προκαταλήψεων.

Με αφορμή τη συζήτηση που ακολούθησε στο τέλος των τριών ανακοινώσεων, η διευθύντρια του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος Ζανέτ Μπαττίνου παρουσίασε εν συντομία το υλικό που περιείχε ο φάκελος που διανεμήθηκε και φέτος στους συμμετέχοντες, με σκοπό να ενισχύσει τη διδασκαλία για το Ολοκαύτωμα και κυρίως να καταδείξει τη σημασία της για το σήμερα. Αναφέρθηκε στα τρία πρακτικά εγχειρίδια που μετέφρασε, επιμελήθηκε και

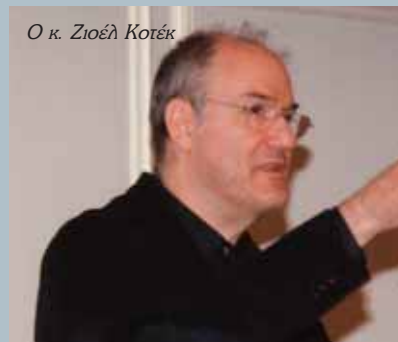
Ο σκηνοθέτης Τ. Λυκουρέσης

Ο κ. Κ. Μέκκας

Ο κ. Ζιοέλ Κοτέκ

Γνωριμία με επιβιώσαντες του Ολοκαυτώματος:
Σαμ Νεχαμά (αριστερά), Σαλβατώρ Μπακόλας (κέντρο),
Αλέξανδρος Σιμχά (δεξιά)

εξέδωσε το Ε.Μ.Ε. Το πρώτο είναι η μετάφραση των σχετικών οδηγιών του ITF στην ελληνική γλώσσα (οι οποίες υπάρχουν και στον διαδικτυακό τόπο του οργανισμού). Το δεύτερο, με τίτλο «Διδάσκοντας για το Ολοκαύτωμα», αποτελεί μετάφραση και προσαρμογή του μεγαλύτερου μέρους του αντίστοιχου εγχειριδίου του United States Holocaust Memorial Museum. Περιέχει οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς για την προσέγγιση της θεματικής του Ολοκαυτώματος μέσω συγκεκριμένων διδακτικών τεχνικών, καθώς και τρόπους χειρισμού των δύσκολων ερωτημάτων που προκύπτουν συνήθως κατά τη διδασκαλία στην τάξη. Το τρίτο, με τίτλο «Προετοιμάζοντας Ημέρες Μνήμης του Ολοκαυτώματος», αποτελεί μετάφραση και προσαρμογή των σχετικών προτάσεων προς τους εκπαιδευτικούς από τους διαδικτυακούς τόπους του Yad Vashem και του ODIHR (Office for Democratic Institutions and Human Rights του ΟΑΣΕ - Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη).

Η απογευματινή συνεδρία της Πέμπτης φιλοξένησε τις συγκινητικές μαρτυρίες τριών επιζώντων της εποχής εκείνης: του κ. Σαμ Νεχαμά, που επέζησε από τα στρατόπεδα του Άουσβιτς-Μπιρκενάου και του Μπούχενβαλντ

σε ηλικία μόλις 14 ετών, του κ. Σαλβατώρ Μπακόλα, που υπήρξε αντάρτης του ΕΛΑΣ στα βουνά της Στερεάς Ελλάδας, και τέλος του κ. Αλέξανδρου Σιμχά, που επέζησε κρυμμένος, ως μικρό παιδί, σε χριστιανικές οικογένειες στην Αθήνα.

Η δεύτερη ημέρα τελείωσε με τη δεξίωση που παρέθεσε το Ε.Μ.Ε. στους εκπαιδευτικούς και τους επιστήμους. Κατά τη διάρκειά της, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν στους χώρους του Μουσείου και να επισκεφθούν την περιοδική έκθεση με τίτλο «Εβραϊκές Γειτονίες της Ελλάδας».

Η πρωινή συνεδρία της τρίτης ημέρας ξεκίνησε με την ανακοίνωση του εκπροσώπου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου **Κωνσταντίνου Μέκκα**, ο οποίος παρουσίασε τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος μέσα από τα σύγχρονα σχολικά εγχειρίδια. Εξήγησε αναλυτικά τις επιλογές διδασκαλίας σχετικά με το Ολοκαύτωμα μέσω της αποκλειστικής ή συνδυαστικής χρήσης πηγών, μαρτυριών και φωτογραφιών, τονίζοντας πως μέθοδος του Ινστιτούτου παραμένει η διαθεματικότητα -παράθεση λογοτεχνικών πηγών και μαρτυριών από κοινού με ιστορικά τεκμήρια-, ενώ κεντρικό στόχο αποτελεί πάντα η ευαισθητοποίηση των μαθητών.

Ο βέλγος ιστορικός **Ζοέλ Κοτέκ** παρουσίασε το ζήτημα του αντισημιτισμού από τις απαρχές του έως σήμερα, περιγράφοντας την παγκόσμια διάσταση του φαινομένου. Μέσα από την προβολή και παρουσίαση σχετικών εικόνων, έκανε ορατή την αντισημιτική κουλτούρα που σφράγισε για πολλούς αιώνες την ευρωπαϊκή ιστορία. Εξαιρετικά χρήσιμη ήταν η αναφορά του στη διάσταση μεταξύ των όρων «αντιεβραϊσμός» και «αντισημιτισμός». Ενώ ο πρώτος όρος περιγράφει μια θρησκευτική διαμάχη που δυνητικά μετατρέπεται σε μίσος, ο δεύτερος αναφέρεται στο μίσος που εδράζεται σε φανταστικά αίτια: πρό-

Η κ. Γαέλ
Ιγκελστάιν

Η κ. Ν. Αλκαλάπ

Η κ. Μ. Ντεκάστρο

κειται για ένα σύνθετο κοινωνικό και πολιτικό φαινόμενο, που προσλαμβάνει ποικίλες μορφές και αξιοποιεί όλα τα μέσα της έντυπης και εικονιστικής προπαγάνδας, από τις μεσαιωνικές εικονογραφήσεις μέχρι τις καρτ-ποστάλ και τις διαφημίσεις του 19ου και 20ού αιώνα, κάποιες από τις οποίες είχαν την ευκαιρία να δουν οι συμμετέχοντες.

Εργαστήρια

Η εκπρόσωπος του Διεθνούς Σχολείου Σπουδών του Ολοκαυτώματος του ιδρύματος Yad Vashem, **Γιαέλ Ιγκελοτάιν**, άνοιξε το πρώτο εργαστήριο του σεμιναρίου. Ειδικότερα, παρουσίασε μια ολοκληρωμένη ενότητα για την πρότυπη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος στον 21ο αιώνα, όπως εφαρμόζεται από το Τμήμα Εκπαίδευσης Δασκάλων του Yad Vashem, η οποία βασίζεται στην αξιοποίηση των μαρτυριών που καταθέτουν οι επιζώντες του Ολοκαυτώματος. Η προβολή του ντοκιμαντέρ «Ας Είναι η Μνήμη σου Αγάπη - Η Ιστορία του Οβαδία Μπαρούχ από τη Θεσσαλονίκη» συγκλόνισε όλους ανεξαιρέτως τους παρευρισκομένους, ενώ κατέδειξε τη σημασία της καταγραφής μιας μαρτυρίας στους ίδιους τους «τόπους Μνήμης» (on location).

Τα εργαστήρια συνεχίστηκαν με την καθηγήτρια χορού και χοροθεραπεύτρια **Νίνα Αλκαλάν**, η οποία χώρισε τους παρευρισκομένους σε τρεις ομάδες και τους μοίρασε εικόνες καλλιτεχνικών έργων και ένα θεωρητικό κείμενο, προτείνοντας έναν εναλλακτικό τρόπο διαχείρισης του υλικού για μια «Βιωματική Διδασκαλία του Ολοκαυτώματος μέσω της Τέχνης». Στη συνέχεια πραγματοποίησε μια βιωματική άσκηση με τους εκπαιδευτικούς, με σκοπό να καταδείξει ότι η προσέγγιση του Ολοκαυτώματος μέσω των Τεχνών -στη συγκεκριμένη περίπτωση μέσω της μουσικής, του χορού, του θεάτρου και της ζωγραφικής- μπορεί να αγγίξει τα παιδιά πιο άμεσα από οποιαδήποτε ιστορικο-επιστημονική παρουσίαση, βοηθώντας τα έτσι να προσεγγίσουν τις εμπειρίες ανθρώπων που έζησαν τα γεγονότα και να μετουσιώσουν τις βιωματικές αυτές αναφορές μέσα από την καλλιτεχνική έκφραση.

Τα εργαστήρια έκλεισαν με την εκπαιδευτικό και συγγραφέα **Μαρίζα Ντεκάστρο**, η οποία παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πακέτο με βάση το μυθιστόρημα του ιρλανδού συγγραφέα Τζον Μπόιν «Το Αγόρι με τη Ρινέ Πιτζάμα». Συνοδευόμενο από τετράδιο ασκήσεων, το βιβλίο προσφέρεται ως εξαιρετικό διδακτικό εργαλείο για παιδιά Γυμνασίου, αφού, εκτός του ότι διακρίνεται για τη λογοτεχνική του αρτιότητα,

συνιστά έναν παραδειγματικό συνδυασμό ιστορίας και λογοτεχνίας. Με αυτό τον τρόπο, η διδασκαλία στοχεύει απευθείας στη διέγερση του συναισθήματος των παιδιών, συντελώντας στο να προσεγγίσουν λεπτά ζητήματα, όπως ο θάνατος, και διαχρονικές αξίες, όπως η φιλία και η συντροφικότητα.

Στη συνέχεια, η μουσειοπαιδαγωγός του Ε.Μ.Ε. **Οριέττα Τρέβεζα-Σούση** παρουσίασε ένα νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μουσείου, με τίτλο «Εβραϊκές Γειτονίες της Ελλάδας - Ένας Κόσμος που Χάθηκε», που είναι βασισμένο στην περιοδική έκθεση του Μουσείου. Έπειτα εξέθεσε στους εκπαιδευτικούς μερικές από τις μουσειοσκευές του Εβραϊκού Μουσείου και συζήτησε διεξοδικά τη σημαντική αυτή εκπαιδευτική εφαρμογή, η οποία μεταφέρει τα θέματα του μουσείου στο σχολείο με τρόπο κατάλληλο για επεξεργασία και παρουσίαση από τα ίδια τα παιδιά μέσα στην τάξη.

Συμπεράσματα

Το σεμινάριο έληξε με τη διατύπωση σύντομων συμπερασμάτων. Μετά το πέρας των εργασιών, οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης που είχε διανεμηθεί με σκοπό τη βελτίωση του σεμιναρίου, αλλά και τη διοργάνωση σχετικών δράσεων και εκδηλώσεων. Από τις απαντήσεις τους συνάγεται ότι η γνώμη τους για τη διοργάνωση και το περιεχόμενο του σεμιναρίου ήταν άκρως θετική. Οι περισσότεροι διατύπωσαν μάλιστα εποικοδομητικές προτάσεις και παρατηρήσεις. Τέλος, πολλοί εκπαιδευτικοί εκδήλωσαν την επιθυμία να βρίσκονται σε επαφή με το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος και να ενημερώνονται για εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς και για τη συγκεκριμένη ετήσια εκπαιδευτική διημερίδα.

Ετήσια Συνάντηση του Association of European Jewish Museums

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, μόνιμο μέλος του Association of European Jewish Museums (AEJM), φιλοξένησε για πρώτη φορά στην Αθήνα την ετήσια συνάντηση του Συνδέσμου των Ευρωπαϊκών Εβραϊκών Μουσείων, κατά το χρονικό διάστημα **21-24 Νοεμβρίου 2009**. Τις εργασίες του τετραήμερου συνεδρίου παρακολούθησαν 54 σύνεδροι, διευθυντές, επιμελητές και εκπρόσωποι 34 εβραϊκών μουσείων και οργανισμών, από 19 χώρες της Ευρώπης, τις ΗΠΑ και το Ισραήλ. Στο πλαίσιο της ετήσιας συνάντησης του ΑΕJM, πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις και συζητήσεις πάνω σε θέματα που άπτονται του μουσειακού στρατηγικού σχεδιασμού και διαχείρισης, καθώς και παρουσιάσεις νέων εκθέσεων, ερευνητικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που οργανώνουν τα διάφορα μουσεία. Την πρώτη ημέρα οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν τους χώρους του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος και να γνωρίσουν τη μόνιμη και περιοδική έκθεσή του, με τη μορφή οργανωμένης ξενάγησης από τη διευθύντρια του Ε.Μ.Ε. κ. Μπατίνου.

Η επαφή των συνέδρων με τους θησαυρούς της ελληνοεβραϊκής ιστορίας και παράδοσης έδωσε την αφορμή να συζητηθούν κατά τις επόμενες ημέρες, με τη μορφή εργαστηρίων, ζητήματα όπως η διαχείριση της συλλογής, ο σχεδιασμός των περιοδικών εκθέσεων, η προληπτική συντήρηση, οι εκπαιδευτικές δράσεις, καθώς επίσης και ερευνητικά προγράμματα που υλοποιούνται από το Ε.Μ.Ε., όπως το corpus των εβραϊκών επιγραφών. Το Μουσείο, ως μέρος της διοργάνωσης, σχεδίασε ξενάγηση σε μνημεία και τόπους εβραϊκού ενδιαφέροντος στην Αθήνα. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στη Χαλκίδα, με

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΑΕJM κατά τις εργασίες της συνάντησης

επίσκεψη στο Κάστρο του Καράμπαμπα, όπου φυλάσσονται τρεις από τις σημαντικότερες εβραϊκές επιγραφές, και έπειτα στο εβραϊκό νεκροταφείο και στη συναγωγή της πόλης, ενώ το πρόγραμμα περιελάμβανε και γεύμα, το οποίο παρέθεσε η Ι.Κ. Χαλκίδας.

Η δεύτερη ημέρα ολοκληρώθηκε με την ξενάγηση των συνέδρων στο Νέο Μουσείο της Ακρόπολης και ακολούθησε παραδοσιακό δείπνο, το οποίο προσέφερε η Ι.Κ. Αθηνών. Την τρίτη ημέρα του συνεδρίου οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου Μπενάκη από την κ. Λίλα ντε Τσάβες, ενώ η βραδιά ολοκληρώθηκε με δεξίωση προς τιμή των συνέδρων, μια ευγενική χορηγία του Κ.Ι.Σ. Οι διαδρομές και τα γεύματα έδωσαν, όπως είθισται, ευκαιρίες για νέες γνωριμίες, ανταλλαγές, συνεργασίες και συζητήσεις. Η ετήσια συνάντηση των εκπροσώπων του ΑΕJM ολοκληρώθηκε με επιτυχία έπειτα από τέσσερις συνολικά ημέρες εργασιών πάνω σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος των ευρωπαϊκών εβραϊκών μουσείων.

Από την υποδοχή - εγγραφή των συνέδρων στο Ε.Μ.Ε.

Η προϊστάμενη της Ιης Ε.Β.Α. ξεναγεί τους συνέδρους στο Κάστρο του Καράμπαμπα στη Χαλκίδα

Δίκτυο Μουσείων και Πολιτιστικών Φορέων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας

Τον Νοέμβριο του 2009 τα μουσεία και οι πολιτιστικοί φορείς του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας, ανάμεσα τους και το Ε.Μ.Ε., αποφάσισαν την ίδρυση ενός Δικτύου Μουσείων και Πολιτιστικών Φορέων, με πρωταρχικούς άξονες τη δημιουργία κοινής επικοινωνιακής βάσης, την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και τη συνεργασία τόσο σε επιστημονικό, όσο και σε επίπεδο κοινών δράσεων. Στόχοι της πρωτοβουλίας αυτής είναι η ενδυνάμωση της παρουσίας των μουσείων και των πολιτιστικών φορέων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας, η πολύπλευρη επεξεργασία ευρύτερων προγραμμάτων και, συνεπώς, η προσέγγιση και ευαισθητοποίηση μεγαλύτερων ομάδων κοινού για τα πολιτιστικά αγαθά. Το Δίκτυο νοείται ως «εργαλείο» προκειμένου να υπηρετούνται αποτελεσματικά, αξιοποιώντας τα σύγχρονα δεδομένα, η Παιδεία και ο Πολιτισμός. Ο αριθμός των μουσείων και των πολιτιστικών φορέων που συμμετέχουν ενεργά στο Δίκτυο συνεχώς αυξάνεται, γεγονός που επιβεβαιώνει τη σημασία αυτού του εγχειρήματος. Στην ιστοσελίδα του Δικτύου (www.athensmuseums.net) μπορεί κανείς να βρει γενικές πληροφορίες για κάθε φορέα, νέα και εκδηλώσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες, οικογένειες, παιδιά και σχολεία.

Ερυσίχθων, σύγχρονη ανάγνωση του μύθου - Μια εικαστική παρέμβαση στο Ε.Μ.Ε.

Με την ευκαιρία του εορτασμού της Νύχτας και της Ημέρας των Μουσείων -τον Μάιο-, το Δίκτυο Μουσείων και Πολιτιστικών Φορέων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας διοργάνωσε την πρώτη μεγάλη κοινή δράση του, προτείνοντας εικαστικούς περιπάτους στους χώρους των μελών του, όπου φιλοξενούνται μέρη της έκθεσης «Ερυσίχθων - σύγχρονη ανάγνωση του μύθου». Το Ε.Μ.Ε., συμμετέχοντας ενεργά και στηρίζοντας πρωτοβουλίες που ενισχύουν την πολιτιστική αιφόρο ανάπτυξη, φιλοξενεί στον εκθεσιακό χώρο της μόνιμης έκθεσής του δύο έργα της εικαστικού Αφροδίτηs Λίτη με τίτλο «Φύλλο» και «Έντομο». Θεματικός πυρήνας και πρωτόλεια πηγή έμπνευσης της έκθεσης αποτελεί ο μύθος του θεσσαλού Ερυσίχθωνα, μυθικού γιου του Μυρμιδώνα ή του Τρίοπα και εγγονού του θεού Πο-

σειδώνα, τον οποίο διασώζουν αρχαίοι συγγραφείς, ανάμεσά τους και ο Καλλίμαχος. Ο μύθος διηγείται το πάθημα και την τιμωρία του Ερυσίχθωνος, ο οποίος προκειμένου να χτίσει το παλάτι του, κατέστρεψε το άλσος που είχαν αφιερώσει οι Πελασγοί στη θεά Δήμητρα. Ο μύθος συμβολίζει την αδηφαγία και την αλόγιστη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, ενώ είναι σήμερα περισσότερο επίκαιρος από ποτέ, καθώς ο σύγχρονος άνθρωπος καταναλώνει άκορυστα, χωρίς μέτρο και πάνω από τις φυσιολογικές του ανάγκες, στερώντας το μέλλον των παιδιών και όλων των πλασμάτων της φύσης. Η ιστορία του Ερυσίχθωνος καταδεικνύει με τον πιο γλαφυρό τρόπο το πώς ο αρχαίος κόσμος αντιλαμβανόταν τη θέση και τον ρόλο του ανθρώπου απέναντι στη φύση, παραμένοντας στην ουσία της άκρως διδακτική και ταυτοχρόνως προφητική για τη σχέση του σύγχρονου ανθρώπου με το περιβάλλον.

«Φύλλο» και «Έντομο» - Αφροδίτη Λίτη

Judaica Europeana: 10 ιδρύματα σε Λονδίνο, Φρανκφούρτη, Αθήνα, Μπολόνια, Βουδαπέστη, Παρίσι, Ρώμη και Βαρσοβία ενώνουν τις δυνάμεις τους για να προσφέρουν πρόσβαση σε παγκόσμιο επίπεδο στους θησαυρούς του ευρωπαϊκού εβραϊκού πολιτισμού.

Η Judaica Europeana είναι ένα πρωτοποριακό ψηφιακό έργο, χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο του προγράμματος eContentplus, με στόχο να παρέχει πολυγλωσσική διαδικτυακή πρόσβαση σε συλλογές εβραϊκού πολιτισμού, μέσω της Europeana, σε αρχεία, βιβλιοθήκες και μουσεία της Ευρώπης. Αποτελεί ένα από τα δώδεκα στοχοθετημένα έργα που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Europeana. Η Europeana είναι ένα έργο υψίστης σημασίας, το οποίο θα παρέχει ένα κοινό σημείο πρόσβασης στα εκατομμύρια των ψηφιακών αντικειμένων που φιλοξενούνται στα μουσεία, τις βιβλιοθήκες και τα αρχεία της Ευρώπης. Μια πολυγλωσσική μηχανή αναζήτησης θα επιτρέπει στους χρήστες να ανακαλύπτουν, να βλέπουν και να συγκρίνουν πολιτιστικές και επιστημονικές πηγές που βρίσκονται διασκορπισμένες στη Γηραιά Ήπειρο. Της κοινοπραξίας των εταίρων του προγράμματος Judaica Europeana ηγούνται ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος για τον Εβραϊκό Πολιτισμό, με έδρα το Λονδίνο, και η Συλλογή Judaica της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Γκαίτε στη Φρανκφούρτη/Μάιν. Εταίροι του προγράμματος είναι η Alliance Israélite Universelle, σε συνεργασία με το Κέντρο Μελέτης των Γίντις - Βιβλιοθήκη Medem του Παρισιού, η Βρετανική Βιβλιοθήκη (Λονδίνο), τα Ουγγρικά Εβραϊκά Αρχεία (Βουδαπέστη), το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος (Αθήνα), το Υπουργείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ιταλίας (MiBAC, Ρώμη), το Ινστιτούτο Μελέτης της Εβραϊκής Ιστορίας (Βαρσοβία), το Εβραϊκό Μουσείο του Λονδίνου και το ίδρυμα Amitié (Κέντρο για την Έρευνα και την Καινοτομία, Μπολόνια).

Το Κεντρικό Σιωνιστικό Αρχείο (Ιερουσαλήμ) και το Κέντρο «Τεχνολογίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας» στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό και τις επιστήμες - Makash (Ιερουσαλήμ) συμμετέχουν στο πρόγραμμα ως συνεργαζόμενοι εταίροι, ενώ στο έργο πρόκειται να ενταχθούν και άλλοι φορείς. Η πολυμορφία της εβραϊκής πολιτισμικής έκφρασης καταγράφεται μέσα από εκατοντάδες χιλιάδες αντικείμενα που βρίσκονται διασκορπισμένα σε πολλές συλλογές: έγγραφα, βιβλία, χειρόγραφα, περιοδι-

κά, αρχεία εγγραφής ήχου, πίνακες, φωτογραφίες, καρτ-ποστάλ, αφίσες, ταινίες, καθώς και μέσω της αρχιτεκτονικής, των μνημείων και των νεκροταφείων που εντοπίζονται σε όλη την Ευρώπη. Το πρώτο στάδιο του προγράμματος της Judaica Europeana ξεκινά με την ψηφιοποίηση εκατομμυρίων σελίδων και χιλιάδων άλλων αντικειμένων από τις συλλογές των συνεργαζόμενων με το έργο βιβλιοθηκών, αρχείων και μουσείων. Το επόμενο στάδιο περιλαμβάνει τη συγκέντρωση και άλλων ψηφιακών συλλογών με θέμα «Οι Εβραίοι στις Ευρωπαϊκές Πόλεις», όπου κι αν εντοπίζονται. Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος συμμετέχει ενεργά, στηρίζοντας αυτή την πρωτοβουλία. Μέσω των εκπροσώπων του, το Ε.Μ.Ε. λαμβάνει ανελλιπώς μέρος στις επίσημες συναντήσεις της κοινοπραξίας των εταίρων, οι οποίες μέχρι στιγμής έχουν πραγματοποιηθεί στο Λονδίνο, στις 25-26 Ιανουαρίου και 10-11 Μαΐου 2010. Κατά τις συναντήσεις αυτές συζητήθηκαν θέματα που αφορούν στη διαδικασία της ψηφιοποίησης και στην ανάδειξη και προβολή του προγράμματος.

Παράλληλα, το Ε.Μ.Ε. συμμετείχε στο εκπαιδευτικό σεμινάριο (training) ATHENA, που διοργανώθηκε τη Δευτέρα 1/3/2010 από τη Δ/ση Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, με θέμα την ψηφιακή ένταξη πολιτιστικού περιεχομένου στο σύστημα συλλογής περιεχομένου του ATHENA, με σκοπό να προβληθεί στην έκδοση Rhine Release της Europeana. Το σεμινάριο έλαβε χώρα στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου, Ισόγειο Κεντρικής Βιβλιοθήκης, Αίθουσα Πολυμέσων.

Η έντονη εκπαιδευτική δραστηριότητα του Ε.Μ.Ε. μέσω εναλλακτικών τρόπων ερμηνείας (βιωματική προσέγγιση, θεατρικό παιχνίδι, μουσειοσκευές), επιδιώκοντας πάντα την ενεργοποίηση της δημιουργικότητας, τη διαπολιτισμική και διαθρησκευτική γνωριμία και την επεξεργασία θεμάτων όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα και το Ολοκαύτωμα, ενίσχυσαν τη συμμετοχή του Ε.Μ.Ε. στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η συμβολή του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Judaica Europeana έγκειται στην ευρύτερη γνωριμία και προβολή του πολιτισμικού και ιστορικού υλικού των αρχαιότερων ευρωπαϊκών εβραϊκών κοινοτήτων, οι οποίες ιδρύθηκαν τον 3ο αιώνα Π.Κ.Ε./π.Χ. στον ελλαδικό χώρο, καθιστώντας την Ελλάδα πύλη της Ευρώπης για τον εβραϊκό λαό.

«Ανοιχτό Παράθυρο» - Μια Έκθεση Τέχνης του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος αφιερωμένη στη Συναγωγή Ετς Χαΐμ των Χανίων

Συνεχίζοντας την παράδοση της διερεύνησης της σύγχρονης καλλιτεχνικής παραγωγής ελληνοεβραίων δημιουργών, το Ε.Μ.Ε. παρουσίασε στο κοινό, κατά το χρονικό διάστημα 12 Απριλίου - 3 Μαΐου 2010, την έκθεση της καλλιτέχνης Λύντιας Αμπαστάδο «Ανοιχτό Παράθυρο» στον ειδικό χώρο τέχνης που διαθέτει. Είναι η δωδέκατη περιοδική έκθεση από την ίδρυση του Χώρου Σύγχρονης Τέχνης του Ε.Μ.Ε. και περιλαμβάνει 25 έργα ζωγραφικής. Το έργο της Λύντιας Αμπαστάδο περιλαμβάνει μια σειρά από σχέδια με σινική μελάνη και πίνακες από ακρυλικό με θέμα τη Συναγωγή Ετς Χαΐμ των Χανίων. Χαρακτηριστικό της δουλειάς της είναι η χρήση του ασπρόμαυρου σε συνδυασμό με ένα βασικό χρώμα κάθε φορά.

Η τεχνική της επικεντρώνεται στην απόδοση όγκων και μορφών συνενώνοντας βιωματικά στοιχεία και συμβολικές αναφορές. Όπως σημειώνει η ίδια, «με εφελτήριο τη συναισθηματική και την προσωπική σχέση με το θέμα μου, δημιούργησα μια σειρά από εικόνες καθαρές, αφηγηματικές. Στόχος μου είναι να αναδείξω έννοιες και συμβολισμούς πέρα από τη συνήθη συμπύκνωσή τους σ' ένα αναφορικό πλαίσιο, που συνήθως υπαγορεύεται από την ακρίβεια της εικόνας».

Με μια ματιά ιδιωτική, πότε κρυφή, πότε κλεφτή, η Λύντια Αμπαστάδο αποτυπώνει γωνίες και σχήματα της Συναγωγής με τεχνική μεικτή, που συνδυάζει στοιχεία και υλικά, κάποια από εδώ, άλλα από αλλού, όπως και η ίδια η Συναγωγή. Ο χώρος σημαντικός, σηματοδιακός, αξέχαστος για τη νεαρή ύψη. Χώρος σύναξης, προσευχής, προσέγγισης, γνωριμίας και γυναικείων τελετουργικών, μεστός πνευματικότητας και πολυσήμαντος όπως είναι, προσεγγίζεται πολλαπλά από την καλλιτέχνη. Με τρυφερότητα και ευαισθησία, αφίνεται σε μια ανίχνευση της προσωπικής της σχέσης με τη Συναγωγή των Χανίων και γιορτάζει τον μοναδικό ρόλο που έπαιξε στη ζωή της. Το Ε.Μ.Ε. γιόρτασε μαζί της έναν ιδιαίτερο χώρο της ελληνοεβραϊκής παράδοσης, που πρόσφατα έγινε στόχος нηλημένης βλάβης, αλλά και αποδέκτης αλληλεγγύης και στήριξης. Στις 12 Απριλίου 2010 πραγματοποιήθηκαν

τα εγκαίνια της έκθεσης «Ανοιχτό Παράθυρο» στον Χώρο Σύγχρονης Τέχνης του Ε.Μ.Ε., ενώ κάποια από τα έργα της καλλιτέχνης διατέθηκαν στη Συναγωγή Ετς Χαΐμ, με στόχο την ενίσχυση και αποκατάσταση του μοναδικού αυτού μνημείου για την ιστορία των ελλήνων εβραίων.

Η έκθεση «Ανοιχτό Παράθυρο» στον Χώρο Σύγχρονης Τέχνης του Ε.Μ.Ε.

Από αριστερά, οι Λ. Αμπαστάδο, Ζ. Μπατινού και ο κ. Α. Φίλων με τη σύζυγό του

Η έκθεση «Ανοιχτό Παράθυρο» στον Χώρο Σύγχρονης Τέχνης του Ε.Μ.Ε.

«Κυκλώνιο» -

Το νέο Ποιητικό Βιβλίο του Ιωσήφ Βεντούρα

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, στο πλαίσιο του κύκλου εκδηλώσεων που διοργανώνει κάθε χρόνο με αφορμή την Εθνική Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος (27 Ιανουαρίου), οι Εκδόσεις «Μελάνι» και η Ελληνοαμερικανική Ένωση οργάνωσαν την Πέμπτη 11 Φεβρουαρίου 2010, στο θέατρο της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης, εκδήλωση για την παρουσίαση του νέου ποιητικού πονήματος του Ιωσήφ Βεντούρα «Κυκλώνιο». Για το βιβλίο του κ. Βεντούρα μίλησαν ο ποιητής Νάνος Βαλαωρίτης, ο ιστορικός και καθηγητής του Πανεπιστημίου Αιγαίου Γιώργος Κόκκινος, ο ποιητής Κώστας Κουτσουρέλης και ο κριτικός Βαγγέλης Χατζηβασιλείου. Το φιλότεχνο κοινό της Αθήνας αγάλιασε με θερμή την εκδήλωση, ενώ οι ήχοι του βιολίου του Γιάννη Παπαδόπουλου συνόδευαν την ξεχωριστή αυτή βραδιά.

Μνημείο Ολοκαυτώματος των Ελλήνων Εβραίων στην Αθήνα

Τη Δευτέρα 10 Μαΐου 2010 έγινε η τελετή αποκαλυπτηρίων του «Μνημείου Ολοκαυτώματος των Ελλήνων Εβραίων στην Αθήνα» από τον δήμαρχο Αθηναίων Νικήτα Κακλαμάνη και τον πρόεδρο της Ι.Κ. Αθηνών Βενιαμίν Αλμπάλα.

Την τελετή των αποκαλυπτηρίων τίμησε με την παρουσία του πλήθος κόσμου, ανάμεσά τους ο υπουργός Επικρατείας κ. Παμπούκης, η αντιπρόεδρος της ισραηλινής Βουλής Ρουχάμα Αβραάμ-Μπαλίλα, ο πρόεδρος του Κ.Ι.Σ. κ. Σαλιέλ, ο εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Ομήρων Επιζώντων των Ναζιστικών Στρατοπέδων Ισαάκ Μιζάν, ενώ κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης ήταν ο ακαδημαϊκός και συγγραφέας Ιάκωβος Καμπανέλης, διασωθείς και ο ίδιος από τα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης. Χρειάστηκε να περάσουν δεκαετίες σιωπής και αδράνειας για να αρχίσει στην Ευρώπη να μνημονεύεται και να τιμάται το Ολοκαύτωμα από τα κράτη και τις κοινωνίες.

Η πόλη της Αθήνας αποκτά για πρώτη φορά ένα μνημείο αφιερωμένο στη μνήμη των θυμάτων της ναζιστικής θηριωδίας. Το έργο, δημιουργία της γλύπτριας Ντιάννας Μαγκανιά, επιλέχτηκε έπειτα από διαγωνισμό, στον οποίο συμμετείχαν 19 καλλιτέχνες με αξιολογες προτάσεις. Η επι-

λογή έγινε από ειδική επιτροπή, η οποία συστάθηκε ύστερα από πρόσκληση της Ι.Κ. Αθηνών, μέλος της οποίας ήταν και η δ/ντρια του Ε.Μ.Ε. κ. Μπατινίου. Η τελική έγκριση πάρθηκε με ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων στις 30/01/2009.

Το μνημείο αναπαριστά ένα μαρμάρινο διαμελισμένο Άστρο του Δαβίδ, συμβολίζοντας το πλήγμα που υπέστη ο ελληνικός εβραϊσμός από τους ναζί.

Τα αποκομμένα τρίγωνα βρίσκονται διάσπαρτα σε μικρές, ακανόνιστες αποστάσεις γύρω από το ακέραιο κεντρικό τμήμα, το οποίο συμβολίζει τον πυρήνα που παρέμεινε για να συνεχίσει την ιστορική πορεία των εβραϊκών κοινοτήτων της Ελλάδας.

Η τοποθέτηση του μνημείου στη συμβολή των οδών Μελιδώνη, Ερμού και Ευβούλου έχει σαφώς υπαινικτικό και συμβολικό χαρακτήρα. Σε αυτό το σημείο, στις 24 Μαρτίου του 1944, έγινε η παγίδευση και σύλληψη των εβραίων της Αθήνας από τους Γερμανούς.

Το έργο αναδεικνύει με ηρεμία και απλότητα τη διαχρονική διάσταση του τραγικού αυτού γεγονότος και προτρέπει τον επισκέπτη να θυμηθεί και να προβληματιστεί.

13

14

15

«Εικόνες Ελλήνων Εβραίων» - Μια Έκθεση Φωτογραφίας από το Φωτογραφικό Αρχείο του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος παρουσιάζει την περι-οδική έκθεση «Εικόνες Ελλήνων Εβραίων», με την οποία θα ανοίξει για το κοινό τις πύλες του Φωτογραφικού Αρχείου που διαθέτει, το οποίο περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό φωτογραφιών από όλο το φάσμα του εβραϊκού πολιτισμού στην Ελλάδα. Το φωτογραφικό υλικό του Μουσείου αποτελείται από πρωτότυπες Α/Μ φωτογραφίες και τα τυπωμένα αντίγραφά τους, καθώς και από έγχρωμες φωτογραφίες και διαφάνειες, οι οποίες χωρίζονται για εύκολη ταξινόμηση και πρόσβαση σε εκατό περίπου θεματικές κατηγορίες. Η θεματολογία των φωτογραφιών είναι πλούσια και καλύπτει όλο το φάσμα της ζωής των εβραίων στην Ελλάδα από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι και σήμερα. Η νέα έκθεση του Ε.Μ.Ε. περιλαμβάνει επιλογή φωτογραφιών με κοινό παρονομαστή την αισθητική αρτιότητα.

Οι πολύτιμες ιστορικές πληροφορίες που συνέλαβε ο φωτογραφικός φακός περνούν σε δεύτερο επίπεδο, καθώς πρωταρχικός στόχος της έκθεσης είναι η τέρψη των οφθαλμών και η μετάδοση του κλίματος και του ύφους μιας εποχής. Την επιλογή των φωτογραφιών και την επιμέλεια της έκθεσης ανέλαβε ο υπεύθυνος του Φωτογραφικού Αρχείου του Ε.Μ.Ε., καθηγητής φωτογραφίας Λεωνίδα Παπαδόπουλος. Όπως γράφει χαρακτηριστικά ο ίδιος, «πέρα όμως από τη συναισθηματική σχέση και από τη σημαντικότητα του αρχείου σε επίπεδο ιστορίας και πολιτισμού του ελληνικού εβραϊσμού, υπάρχει και μια άλλη πτυχή: αυτή

1. Ο επιμελητής της έκθεσης, καθηγητής Φωτογραφίας Λ. Παπαδόπουλος, με τον κ. Σ. Μπακόλα στα εγκαίνια της έκθεσης
2. Στιγμιότυπα από τα εγκαίνια της έκθεσης «Εικόνες Ελλήνων Εβραίων»

Γενική άποψη της περιοδικής έκθεσης
«Εικόνες Ελλήνων Εβραίων»

που προσπάθησα να ξεδιπλώσω με την παρούσα έκθεση: η καλλιτεχνική ποιότητα των εικόνων. Μέσα στον τεράστιο αριθμό των φωτογραφιών, υπάρχουν κάποιες που ξεχωρίζουν, γιατί πληρούν συγκεκριμένα αισθητικά κριτήρια, τα οποία τις τοποθετούν σε μια υψηλότερη βαθμίδα, αυτή της καλλιτεχνικής φωτογραφίας.

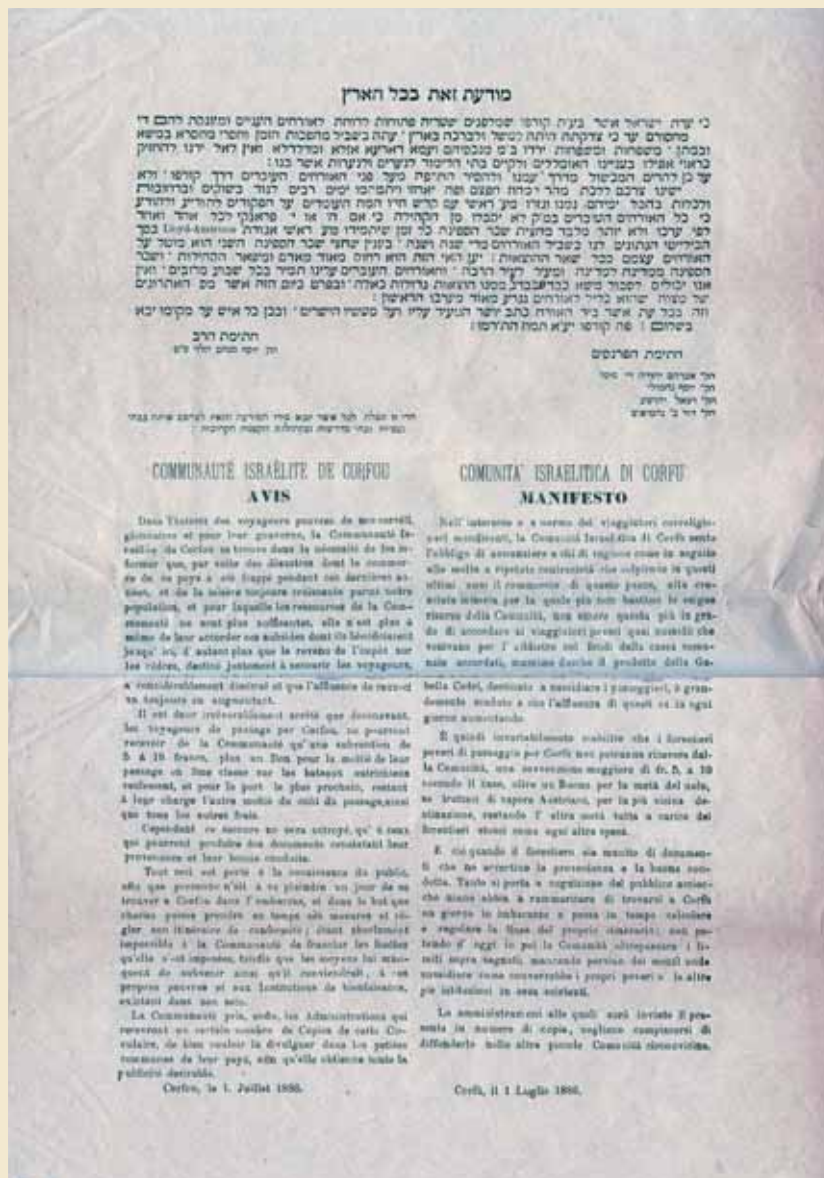
Είναι μια ευτυχής συγκυρία όταν το βλέμμα του φωτογράφου, το θέμα, η στιγμή και η τελική σύνθεση βρίσκονται σε αρμονία». Τα εγκαίνια, τα οποία πραγματοποιήθηκαν την Τετάρτη 30 Ιουνίου 2010, τίμησαν με την παρουσία τους εκλεκτοί καλεσμένοι του Ε.Μ.Ε. Η έκθεση θα παραμείνει ανοιχτή στο κοινό έως τις 20 Σεπτεμβρίου 2010. Η παραγωγή της περιλαμβάνει εκτύπωση επιλεγμένων φωτογραφιών με τη μορφή παλαιών ταχυδρομικών δελταρίων και ψηφιακή έκθεση που θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Judaica Europeana, στο οποίο συμμετέχει το Ε.Μ.Ε. ως εταίρος.

Ένα σπάνιο έγγραφο του 19ου αιώνα από την Ισραηλιτική Κοινότητα Κέρκυρας εμπλουτίζει τη συλλογή του Ε.Μ.Ε.

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος εμπλούτισε πρόσφατα τη συλλογή του με ένα πολύ ενδιαφέρον έγγραφο, η μελέτη του οποίου θα συμβάλει στη γνώση μας για την ιστορία των εβραϊκών κοινοτήτων της χώρας μας. Το έγγραφο, που φέρει τη μορφή διακήρυξης, αποτελεί μια σημαντική και σπάνια ιστορική πηγή για την οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή της εβραϊκής κοινότητας της Κέρκυρας τον 19ο αιώνα. Ειδικότερα, η εγκύκλιος εκδόθηκε από την Ι.Κ. Κέρκυρας την 1η Ιουλίου 1886 και απευθύνεται στις εβραϊκές κοινότητες άλλων χωρών, ενώ είναι γραμμένη σε τρεις γλώσσες -στην εβραϊκή, τη γαλλική και την ιταλική-, δηλωτικό της ακμάζουσας εμπορικής δραστηριότητας και των διεθνών επαφών των εβραίων του νησιού. Γραμμένη σε επίσημο ύφος, καταγράφει με γλαφυρό τρόπο τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζε η εβραϊκή κοινότητα της Κέρκυρας, τόσο σε τοπικό όσο και διεθνές επίπεδο. Συγκεκριμένα, στην αρχή της διακήρυξης γίνεται λόγος για τη δυσμενή οικονομική κατάσταση της Κοινότητας εξαιτίας της γενικότερης πτώσης του εμπορίου και της αυξανόμενης ανέχειας του πληθυσμού της, γεγονός που συνέβαλε στη μείωση των οικονομικών πόρων της Κοινότητας.

Εντούτοις, και παρ' όλες τις οικονομικές δυσκολίες, η Ι.Κ. Κέρκυρας συνέχισε να επιχορηγεί τους μη προνομιούχους ομόθρησκους ταξιδιώτες και εμπόρους με το ποσό των 5 -και κατά περίπτωση 10- γαλλικών φράγκων, σε μια προσπάθεια να βοηθήσει οικονομικά αυτούς που πραγματικά είχαν ανάγκη. Η κίνηση αυτή είχε ως προφανή στόχο να εξασφαλίσει όσο το δυνατόν καλύτερα τα ταμεία της Κοινότητας, καθώς η οικονομική κρίση θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ευημερία του εβραϊκού πληθυσμού της

Κέρκυρας και των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων που συντηρούνταν από την Κοινότητα. Το Ε.Μ.Ε. ευχαριστεί θερμά τον ιατρό Ιάκωβο Σούση για την ευγενική δωρεά του εγγράφου αυτού, που αγοράστηκε με φροντίδα του ιδίου από οίκο δημοπρασιών του εξωτερικού και ενσωματώθηκε στη συλλογή του Μουσείου στη μνήμη των γονιών του, Πέρλας και Μωσής Σούση. Το Μουσείο ευελπιστεί ότι η χειρονομία του αυτή θα βρει και άλλους μιμητές, καθώς ανάλογες πράξεις συντελούν στη συλλογή και μελέτη σημαντικών ψηφιδών της ιστορίας των ελλήνων εβραίων.

Εκπαιδευτικά Προγράμματα του Παιδικού Μουσείου στο Ε.Μ.Ε.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας των δύο μουσείων, πραγματοποιήθηκαν από το Παιδικό Μουσείο -στις 17, 19 Μαρτίου και 15 Απριλίου 2010- εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά Δημοτικού στους χώρους του Εβραϊκού Μουσείου, εφαρμόζοντας τη «μέθοδο του ιστορικού». Πρόκειται για μια εκπαιδευτική τεχνική που μπορεί να χρησιμοποιηθεί με άριστα αποτελέσματα σε ιστορικά μουσεία.

Η μέθοδος περιλαμβάνει, επί της ουσίας, τις ίδιες διαδικασίες που ακολουθούνται στη λύση προβλημάτων και την επιστημονική μέθοδο: αναγνώριση, εξακρίβωση προβλήματος, σχέδιο έρευνας, συλλογή πληροφοριών, επεξεργασία δεδομένων, ανάλυση πληροφοριών, σύνθεση (συμπεράσματα, ερμηνεία).

Οι μαθητές διερεύνησαν στον χώρο του Ε.Μ.Ε. τα θέματα με τα οποία θα μπορούσε να ασχοληθεί κάποιος στο Μουσείο, αποφάσισαν σε ποιο θα ήθελαν να επικεντρωθούν, χωρίστηκαν σε ομάδες και έκαναν την έρευνά τους βασιζόμενοι στην παρατήρηση των αντικειμένων, στη σύγκρισή τους με γνωστά αντικείμενα και σε άλλες πηγές (π.χ. στις πινακίδες του Μουσείου). Οι ομάδες παρουσίασαν τα πρώτα συμπεράσματά τους, ενώ θεώρησαν σκόπιμη τη συνέχιση της έρευνας σε σχετική βιβλιογραφία και ιστοσελίδες.

Με τη λήξη του εκπαιδευτικού προγράμματος, οι μαθητές αποκόμισαν πλήθος εμπειριών και πληροφοριών που τους ήταν άγνωστες σε σχέση με την εβραϊκή ιστορία και παράδοση στην Ελλάδα, ενώ έφτιαξαν και τη δική τους έκδοση με τα συμπεράσματά τους από την επίσκεψη στο Μουσείο.

Επίσκεψη της Πέμπτης Τάξης του Εβραϊκού Σχολείου Αθηνών στο Ε.Μ.Ε.

Την Πέμπτη 11 Φεβρουαρίου 2010 οι μαθητές της πέμπτης τάξης του Εβραϊκού Σχολείου Αθηνών επισκέφθηκαν το Εβραϊκό Μουσείο, με σκοπό την ξενάγηση και τη συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που αναφέρεται στην περιοδική έκθεση «Εβραϊκές Γειτονιές».

Οι στόχοι του εκπαιδευτικού προγράμματος ήταν:

- να πληροφορηθούν οι νεαροί επισκέπτες για το πώς ήταν η ζωή των παιδιών της ηλικίας τους στις γειτονιές της Ελλάδας πριν από τον Πόλεμο
- να γνωρίσουν, μέσα από το υλικό της έκθεσης, τους ανθρώπους που έζησαν την περίοδο αυτή και να ακούσουν τα ίδια τους τα λόγια
- να ερευνήσουν τις παραμέτρους της συμβίωσης εβραίων με αλλόθρησκους ή και αλλοεθνείς μέσα στην ίδια κοινωνία και να διατυπώσουν κάποια γενικά συμπεράσματα
- να αντιληφθούν το κενό που άφησαν πίσω τους οι εβραίοι που εξοντώθηκαν κατά το Ολοκαύτωμα και την τελείως διαφορετική πληθυσμιακή σύνθεση που έχουν οι πόλεις σήμερα
- να έρθουν σε επαφή με λιγότερο γνωστά κομμάτια της ιστορίας της πόλης τους
- να σκεφτούν τη δική τους γειτονιά και να εντοπίσουν διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα στο σήμερα και το χθες.

Η δραστηριότητα εξελίχθηκε ως εξής:

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες. Κάθε ομάδα διάλεξε έναν φάκελο που περιείχε ένα κείμενο με γενικές πληροφορίες για την πόλη και τη γειτονιά, καθώς και αποσπάσματα μαρτυριών και φωτογραφικό υλικό. Στη συνέχεια διάβασαν προσεκτικά το κείμενο με τις μαρτυρίες και βρήκαν πληροφορίες μέσα από την έκθεση του Ε.Μ.Ε. για το πώς ήταν η καθημερινότητα μέσα στη γειτονιά. Οι μαθητές υιοθέτησαν την ταυτότητα ενός παιδιού και έγραψαν το νέο τους όνομα σε ένα καρτελάκι που καρφίτσωσαν στα ρούχα τους. Η υπεύθυνη εκπαιδευτικών προγραμμάτων συντόνισε τη συζήτηση που ακολούθησε, στην οποία οι μαθητές συμμετείχαν ως τα πρόσωπα που περιγράφονταν στα κείμενα.

Μέσα από την έρευνα και την παρουσίαση των ιστοριών, τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με μια πτυχή της ιστορίας των πόλεων της Ελλάδας που είναι εν πολλοίς άγνωστη και αποκόμισαν μια ζωντανή εικόνα ενός τρόπου ζωής πλούσιου σε παραδόσεις και ανθρώπινες σχέσεις, ενός κόσμου που ο Πόλεμος κατέστρεψε για πάντα.

Στη συνέχεια τα παιδιά κατασκεύασαν πολύχρωμα κολιέ και βραχιόλια από χρωματιστές ξύλινες χάντρες με εβραϊκά αντικείμενα, ενώ τους προσφέρθηκαν αναμνηστικά δώρα και εκδόσεις του Ε.Μ.Ε.

Μουσειακό Ημερολόγιο 2009 – 2010

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ – ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

17 Μαρτίου 2009

Επίσκεψη στο Μουσείο μας του διάσημου τραπεζίτη και προέδρου του Ομίλου Rothschild, βαρόνου David de Rothschild.

20 Μαΐου 2009

Πραγματοποιήθηκε τελετή παράδοσης-παραλαβής της συλλογής γραμματοσήμων του κ. Κωνσταντίνου Ανιτσά. Ο κ. Ανιτσάς δώρισε στο Μουσείο μας συλλογή γραμματοσήμων από την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ (1947), η οποία περιλαμβάνει συνεχείς εκδόσεις πλήρους σειράς γραμματοσήμων, φακέλους πρώτης ημέρας έκδοσης, block τεσσάρων γραμματοσήμων, καθώς και ταχυδρομημένα γραμματόσημα από επιστολές.

16 Ιανουαρίου 2010

Με αφορμή την κυκλοφορία του νέου μυθιστορήματος του Νίκου Δαβέττα «Η Εβραία Νύφη», πραγματοποιήθηκε συζήτηση με τον κ. Σταύρο Ζουμπουλάκη στη βιβλιοθήκη του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος.

14 Μαΐου 2010

Ο αμερικανός πρέσβης Daniel V. Speckhard επισκέφθηκε και ξεναγήθηκε στη μόνιμη έκθεση του Ε.Μ.Ε. από τη δι/ντρια του Μουσείου Ζανέτ Μπατίνου. Ο κ. Speckhard, μετά το πέρας της ξενάγησής του, είχε ολιγόλεπτη συνάντηση με τον πρόεδρο του Ε.Μ.Ε. Σαμουήλ Μάτσα, κατά την οποία και συζητήθηκαν θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ- ΗΜΕΡΙΔΕΣ

21-23 Ιουνίου 2009

Το Ε.Μ.Ε. συμμετείχε -ως μέλος της ελληνικής αποστολής- στην ετήσια συνάντηση του οργανισμού International Task Force for Holocaust Education, Remembrance and Research στο Όσλο της Νορβηγίας.

11-12 Δεκεμβρίου 2009

Το Ε.Μ.Ε. συμμετείχε στη 13η ενημερωτική συνάντηση με θέμα «Εκπαίδευση και Νεοελληνική Πολιτιστική Κληρονομιά», που διοργάνωσε το Ελληνικό Τμήμα του ICOM. Κεντρικός θεματικός πυρήνας της

Στιγμιότυπα από τη συνάντηση-συζήτηση στο Ε.Μ.Ε με αφορμή την κυκλοφορία του νέου μυθιστορήματος του Ν. Δαβέττα «Η Εβραία Νύφη»

Ο πρόεδρος των Η.Π.Α. κ. Speckhard με τη σύζυγό του πλαισιώνουν την κ. Μπατίνου και τον κ. Μάτσα

συνάντησης ήταν τα μουσεία και η σχέση τους με το ενήλικο κοινό. Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάστηκαν ομιλίες για τις στοχευμένες εκπαιδευτικές δράσεις των μουσείων και τον ρόλο τους στη διά βίου μάθηση.

19-20 Φεβρουαρίου 2010

Το Ε.Μ.Ε. συμμετείχε στο διήμερο σεμινάριο που διοργανώθηκε από τη Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων στο Αμφιθέατρο του ΥΠ.ΠΟ.Τ. Θεματικοί πυρήνες της συνάντησης αποτέλεσαν ζητήματα κεντρικού σχεδιασμού και συντονισμού τεκμηρίωσης, όπως η τεκμηρίωση και διαχείριση ακίνητων και κινητών μνημείων, η διαχείριση αρχαιακού υλικού και η ψηφιοποίηση των μνημείων της χώρας.

12-16 Ιουνίου 2010

Η δ/ντρια του Ε.Μ.Ε. συμμετείχε στο διεθνές συνέδριο με θέμα τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος που διοργάνωσε το ίδρυμα Yad Vashem στην Ιερου-

σαλήμ. Στη συνέχεια, η κ. Μπατίνου εκπροσώπησε την Ελλάδα στην Επιτροπή Μουσείων και Μνημείων του ITF (International Task Force for Holocaust Education, Remembrance and Research) στην πρώτη ετήσια συνάντηση που πραγματοποίησε ο οργανισμός στην Ιερουσαλήμ, καθώς φέτος τελεί υπό ισραηλινής προεδρίας.

28 Ιουνίου 2010

Το Ε.Μ.Ε. συμμετείχε στην ημερίδα που διοργάνωσε το Ελληνικό Τμήμα του ICOM με θέμα «Χρήση των Νέων Τεχνολογιών στο πλαίσιο Μουσειακών Εκπαιδευτικών Δράσεων».

Ανάμεσα στους ομιλητές της ημερίδας ήταν και η δ/ντρια του Ε.Μ.Ε. κ. Μπατίνου, η οποία παρουσίασε τη διαδραστική οθόνη αφής (info kiosk) με θέμα τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα, μια ψηφιακή εκπαιδευτική εφαρμογή του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος.

Σύλλογος Φίλων του Εβραϊκού Μουσείου της Ελλάδος

Το Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδος με ιδιαίτερη χαρά και τιμή εκφράζει τις θερμές του ευχαριστίες σε όλα τα μέλη του Συλλόγου Φίλων, που ευγενικά προσφέρουν με τακτικό τρόπο την ετήσια συνδρομή τους. Με μεγάλη ευχαρίστηση επίσης καλωσορίζει τα νέα εγγεγραμμένα μέλη του Συλλόγου, που με την έμπρακτη αρωγή τους, εμπλουτίζουν τη μεγάλη πολιτιστική οικογένεια, που σκοπό έχει να υποστηρίξει με κάθε δυνατό τρόπο τη διάδοση μιας μοναδικής παράδοσης της Εβραϊκής Διασποράς.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΞΕΥΡΕΣΗΣ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Σύμφωνα με το επίπεδο της συνεισφοράς του, κάθε δωρητής εμπίπτει σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες, της βασικής Κλίμακας Δωρεών, που αναπτύχθηκε και θεμελιώθηκε στα πλαίσια της Εκστρατείας Εξεύρεσης Πόρων για το μέλλον του Μουσείου:

Μεγάλος Ευεργέτης: 100.000,00 € (+)
Ευεργέτης: 50.000,00 € (+)

Μεγάλος Δωρητής: 20.000,00 € (+)
Δωρητής: 10.000,00 € (+)

Μεγάλος Χορηγός: 6.000,00 € (+)
Χορηγός: 2.000,00 € (+)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Υπουργείο Πολιτισμού
Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος
Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης
Αμερικανοί Φίλοι του Εβραϊκού Μουσείου της Ελλάδος

ΙΔΙΩΤΕΣ (κατά αλφαβητική σειρά)

Αμπραβανέλ Ερρίκος • Αμπραβανέλ - Ντάβαρν Λίζα
Αμπραβανέλ Φρέντυ • Καΐμης Τζούλιο • Κόβο Ντάριο
Mallat Alexander • Μάτσας Μάκης
Μπενρουμπή Σαμ • Recanati Harry • Ρέσπη Μπέλλα
Rose Daniel & Joanna • Σαλιέλ Μωρίς (Οικογένεια)

ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΩΡΗΤΕΣ - ΔΩΡΗΤΕΣ - ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ - ΧΟΡΗΓΟΙ 2009 & Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2010

Οι δωρητές μας - ιδιώτες και οργανισμοί - που μας τίμησαν, κατά το διαχειριστικό έτος 2009, καθώς και κατά το Α' εξάμηνο του 2010, με την πολύτιμη αρωγή τους στο επιτελούμενο έργο του Μουσείου μας και εμπίπτουν στην ανωτέρω Κλίμακα Δωρεών, ήταν ανά κατηγορία, κατά αλφαβητική σειρά, οι παρακάτω:

ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΩΡΗΤΕΣ 2009

Σαλιέλ Μωρίς (Οικογένεια)

ΔΩΡΗΤΕΣ 2009

Αμερικανοί Φίλοι του Εβραϊκού Μουσείου της Ελλάδος
Μάτσας Μάκης

ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ 2009

Μορδοχάϊ Μίνως • Μπενρουμπή Σάμ

ΧΟΡΗΓΟΙ 2009

Μοδιάνο Μίκης • Πιζάντε Βίκτωρ
Ρέσπη Κλώντια

ΔΩΡΗΤΕΣ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2010

Αμερικανοί Φίλοι του Εβραϊκού Μουσείου της Ελλάδος
Σαλιέλ Μωρίς (Οικογένεια)

ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2010

Μάτσας Μάκης

ΧΟΡΗΓΟΙ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2010

Αμπραβανέλ Αγγελική • Αμπραβανέλ - Ντάβαρν Λίζα
Καπούανο Μωρίς • Λεβής Τζων - Δαβίδ
Μορντώ Σέργιος • Μπενρουμπή Σαμ
Πιζάντε Βίκτωρ • Φάις Λούσυ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: ΖΑΝΕΤ ΜΠΑΤΤΙΝΟΥ: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΚΩΣΤΗ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΡΙΑ
ΟΡΙΕΤΤΑ ΤΡΕΒΕΖΑ: ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΝΑΝΑ ΜΠΑΤΗ: ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΥΠΟΔΟΧΗΣ
ΧΑΓΙΑ ΚΟΕΝ: ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΕΛΙΖΑ ΣΟΛΟΜΩΝ: ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΠΟΤΣΗ: ΣΥΝΤΗΡΗΤΡΙΑ
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ: ΖΑΚΛΙΝ ΣΙΜΧΑ

Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδος 2010
Νίκης 39, 105 57 Αθήνα
Τηλ.: 210 32.25.582, Fax: 210 32.31.577
e-mail: info@jewishmuseum.gr
website: www.jewishmuseum.gr

Ώρες λειτουργίας: καθημερινά 9.00-14.30,
Κυριακή 10.00-14.00, Σάββατο κλειστά

COPYRIGHT: Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδος, 2010
Το Μουσείο δεν είναι υπεύθυνο για γνώμες και απόψεις συγγραφέων που δεν ανήκουν στο προσωπικό του. Δεν επιτρέπεται η μερική ή ολική αντιγραφή ή αναπαραγωγή των περιεχομένων του Newsletter, χωρίς την άδεια του Μουσείου.

